

Observatoriulu ese de done ori in septemana, Mercurea si Sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 annu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe annu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 annu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 annu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiiu.

Nr. 58.

— Sibiiu, Sambata 18/30 Juliu. —

1881.

Politic'a romaniloru ardeleni condemnata in Bucuresci.

„Telegrafulu“ din Bucuresci (diariu gubernementalu) se ocupa in primulu seu din 10/22 Juliu de rezultatulu alegeriloru dietali din Ungari'a si Transilvani'a, cu care ocaziune dà romaniloru locutori dincóce de munti, o lectiune aspra pentru „abstinenti'a loru“; inse cum? Nici-odata unu publicistu adversariu alu romaniloru si de rea credintia, nu a sciutu intortoca, schimosi si falsifica faptele mai multu in defavórea romaniloru, decâtu o face scriitoriulu acelu articlu din „Telegrafulu“. Tóte faptele si evenimentele prin câte au trecut romanii din Transilvani'a si Ungari'a de 15 ani incóce, sunt luate si explicate pe dosu, nu din reutate, ferésca D-dieu, cà-ci din totu articulu respira numai dorere sufletésca pentru sórtea trista a romaniloru din acestea tieri. Apoi dara cum vení acea grósa falsificare de adeveru? Ea vine puru si simplu din lips'a totala de cunosciint'a cestiuniloru nóstre nationali si politice, din o tractare cu totulu superficiala, dara cu atátu mai cutediatóre. Publicistulu din „Telegrafulu“ necum se cúnósca acelea cali, prin cari au ajunsu magiarii la poterea de care se bucura astadi, dara nu scie nici chiaru cele intemplete aici la noi dela 2/14 Maiu incóce; nu a cititu nimicu pe lume despre alegerile romanesce din vreo 25 colegie electorali, nici despre versari de sange intemplete in câteva colegii, nici despre numerósele arestari ale mai multoru persóne onorabili prin presidentii colegieloru; elu nici de cerculariele archieresci nu audise nimicu; n'au aflatu nici de poruncile cele mai precise date in tóte partile, cá autoritatile administrative se nu suferu cu nici-unu pretiu din lume alegerea vreunui deputatu romanu la diet'a Ungariei.

Nu este adeveratu, cà magiarii au castigatu ceea ce au ei, prin activitate parlamentara; celu ce crede asia, nu cúnósce nimicu din politic'a ungurésca. Ei au castigatu prin passivitate cerbicósa, pe care au inpins'o asia departe, in càtu regimentele de magiari in locu se traga la Solferino si la Sadov'a in vrasmasi, au pusu pusc'a

la picioru si s'au dusu de buna voia in captivitate, calcandu preste juramentulu pusu sub stindartele regimenteloru si preste totu ce se dice onóre de ostasiu.

Pe langa acea passivitate sau mai bine resistentia passiva, magiarii au fostu invetiati si dedati din mosi de stramosi a conspira mereu, buna-óra cà italianii si cà polonii. Au ajunsu si din magiari destui in furcile austriace si s'au implutu cu ei temnitiele cele mai rele; dara si austriacii au obositu in fine de atâtea comploturi, prin care se causau spese enorme de milióne, prin tinerea de atâtea regimente de gendarmi, spioni cu diecile de mii, in monarchia si in afara, cabinete negre spre a dessigila si copia scrisori cu miile etc. Publicistii din Romani'a aru trebui scia de multu, chiaru din propri'a loru experientia, cá elementulu romanescu nu este nici-decum calificatu a conspira, fiindu-cà romanii nu sciu se tina unu secretu nici macaru o luna de dile. Alte popóra si anume magiarii au perdutu de multu ceea ce numescu theologii consciinti'a ispovedaniei. Romanulu conspiratoriu se duce si se „ispoveduesce“ mai antaiu la parintele duchovnicu; pe acesta ilu léga pravil'a, cá indata ce ar afla despre vreunu secretu periculosu, se alerge se se ispoveduesca la archiereu, care érase la rendulu seu este legatu cu perderea capulu se descopere potestatiei mirenesci periculu, cà-ci de nu, este vai de sufletulu lui. Ati si uitatu asia curendu, ce au patitu càtiva mitropolitii ai d-vóstra, si chiaru in acestu secolu, la ce stau ajunsese mitropolitulu Veniaminu Costache in Moldov'a si cum fu in 1850 nimicitu mitropolitulu Neofitu in Bucuresci. Aici la noi dincóce de munti, situatiunea este de o miie de ori mai critica; dara ce pasa publicistiloru fericiti in largulu libertatiei loru, de situatiunile nóstre, de confessiuni diverse si de nenumerate alte inpregiurari, pe care nu le-au cunoscutu niciodata si nici cà le place se le cúnósca. Nu'i dóre capulu de istori'a nóstra contimpurana; publicatiunile nostre nu le citescu, pentru-cà sunt scrise reu, nu in jargonulu din Bucuresci ori Jasi, nici cu cacografi'a moderna, care are atâtea regule, càti sunt individii cari scriu romanesce.

Pre candu scriamu acestea, ne vení si „Timpulu“ organu alu opozitiunei conservative, cu o lectiune lunga tinuta mai virtosu romaniloru din Transilvani'a in Nr. 150 din 12/24 Juliu. Lectiunea voiesce se fia totuodata informatiune pentru publiculu din Romani'a, despre relatiunile politice actuali ale romaniloru ardeleni. Corespondentele dice cà serie „de langa Murasiu din Transilvani'a“. „Daca ar fi disu cà serie de undeva de langa Damboviti'a, totu l'amu mai crede; nu credemu inse, cà unu adeveratu ardelenu cunoscatioru de trecutulu si de presentulu patriei sale si totu-odata omu cu consciinti'a curata, se póta amesteca atâtea neadeveruri in istori'a nóstra contimpurana. Elu se pare cà s'ar sprijoni pe câteva espressiuni, sau fanatiche, sau machiavellistiche ale nu scimu carui diariu romanescu de dincóce, cà-ci nu'lú citédia. Din acelea citate si din câte mai adaoga corespondentele dela sine, in tóta Transilvani'a fusese unu singuru omu, „care s'a espusu si jartfitu in politica“, adeca Jancu, apoi adaoge: „si cine l'a cantatu bolnavu si cine si mai aduce aminte de elu?“ Toti ceilalti barbati ai Transilvaniei au fostu si sunt „ómeni lasi, indiferenti, egoisti, fàra caractere.“ Dupa „Timpulu“ toti barbati ardeleni càti au jucat vreo rola publica, sunt ómeni de nimicu, „caractere formate sub robia“, cari „pàna adi s'au distinsu in doue directiuni: „avere cu ori-ce pretiu, fia dela romani, fia dela straini.“

Celu care vrea se citésca totu restulu calumniiloru nerusinate trantite in feçiele toturoru romaniloru in susu citatulu Nr. din „Timpulu“, citésca'lu acolo; noue se ne fia de ajunsu complimamentele reproduce acilea.

Asia dara aci nu incape esceptiune nici macaru cà in Sodom'a si Gomorh'a, toti cu totii suntemu ómeni de nimicu, singuru Jancu si corespondentele dela Murasiu sunt ómeni de ómenia.

Bietulu dr. Paulu Vasiciu dise in testamentulu seu: „Saracu m'am nascutu, saracu voiu mori.“ Si intru adeveru elu s'a dusu din lume saracu si a lasatu o familia saraca, dupa servitiu de ani cincidieci, facutu natiunei sale. Testamentulu lui Vasiciu ar fi avutu totu dreptulu se'lu subscrisa

Foisiór'a „Observatoriului“.

La a. 1784 si la a. 1849.

Si tacuisses Philosophus mansisses.

V.

(Urmare.)

A trecut si plag'a acésta preste Abrudu si preste famili'a nóstra, in care si-a perdutu averea eredita si agonisita cu stradenie si onestitate in mai multe generatiuni. Dar pare cà Ddieu a vrutu se'i mangale pe abrudieni; ani indelungati au fostu minele de auru intr'o abundantia precum a rare ori alta-data. Pe acele timpuri a disu Angelu, cà Ddieu e nebunu de'i dà atáta aur, de nu mai scie ce se faca cu elu; de inuibuatu ce érá, 'si presará mamalig'a in locu de sare cu prafu de aur.

Dara totu pe acelu timpu indata dupa nabusirea rescólei, s'a reversatu urgi'a „domniloru“ asupra Romániloru, intr'unu gradu ne mai cunoscutu, fàra deosebire cà fostu-a cineva partasiu la rescóla ori ba.

Podivinski turbá de ura si mania asupra Romániloru. Si cine ar fi cutezatu se se puna in contra lui?

Elu a cugetatu, cà timpulu a sositu se scape de valachi; a facutu propunere la locurile mai inalte, cà pe toti locutorii románi din muntii apuseni se 'i stramute cu femei cu copii cu totu in Ungari'a de susu intre Slovaci, precum s'au si stramutatu mai multe sate din locurile rescolate.

In desiertu au aratatu bietii ómeni, cà de si au luat mai multi insi din acci muntii parte la rescóla, dara satele, glótele nu s'au rescولاتu; nu a folositu nimicu. Podivinski s'a pusu cu sil'a pe ei; elu si ai sei au vrutu se aiba „nemti“, éra nu „románi“ in muntii apuseni.

Nenumerate sunt jalbele si plánsorile poporului si ale familiei nóstre, in contra acestoru tiranii; cele mai

multe plánsori si suplice s'au facutu in cas'a mosiului meu, si s'au subscrisu si prin dinsulu. O parte mare din ele se pastredia astadi in Vien'a, la ministeriulu de finantie, in despartiem. „für Münz und Bergwesen.“

Rescriptulu celu lungu si memorabilu alu imper. Josifu alu II-lea din 11 Maiu 1786 a urmatu la o suplica de acelea.

Inpaciuirea facuta intre fiscu si intre comune la an. 1789 a pusu capetu certeloru pe unu siru de ani. La acésta inpaciuire mosiulu meu e subscrisu cá reprezentantele comuneloru. La acésta inpaciuire s'au provocatu bietii ómeni, pàna in a. 1848, dara fisculu n'a respectatu-o nici acésta. Vedi istori'a muntiloru apuseni scrise de metropolitulu Siolutiu, si memorialu part. III „Terra Abrudu“.

Tóta ur'a si mani'a „domniloru“ s'a concentratu acuma in contra mosiului meu, si fiindu elu amenintiatu chiaru in libertatea sa personala, s'a provocatu la prerogativ'a nobilitara.

Dar „domnii“ bine sciindu cà la a. 1784 i s'au jafuitu tóte efectele, i-au respunsu, cà nu e nobilu; sunt destui Sterca si in satulu Carpenisiu langa Mercurea, simpli tierani.*)

Ne mai avendu mosiulu meu alta scapare, au indreptatu din nou o jalba energica la imperatulu, a carei urmare a fostu rescriptulu imperat. din 8 Martiu 1793, care apoi a pusu capetu persecutiuniloru.

Dupa mórtéa mosiului meu, a suscepitu lupt'a unchiulu meu metropolitulu cà preotu tineru. Ce-a patitu si elu, vediuramu la „Terra Abrudu“. Din tóte aceste resulta, cà acelu procesu giganticu si seculariu alu „motiloru“ a fostu si procesulu Siolutiesciloru; si cà inpreuna au induratu tóte persecutiunile.

— Tóte-s bune si frumóse, va dice cetitoriulu, dar un'a nu intielegu: cum se póte, cà mosiulu dtale a fostu atátu de multu persecutatu de „domni“ si apoi

*) Asia e, m'am convinsu in anii trecuti, din curiositate eu insumi.

Nota Aut.

totusi se fia fostu nobilitatu pe acelu timpu, pentru-cà a tinutu cu „domnii“?

— Cum se nu intielegi? se numesce: calumnia.

Mei! departe amu ajunsu: pe semne unii ómeni nici nu potu se crédia cà s'a potutu cineva nobilitá pentru virtuti patriotice, fàra se'si tradéze sângele.

Dara se ascultamu ce dice rescriptulu imperatescu din 8 Martiu 1793, prin care i-se inpartasiesce mosiului meu, o copia din diplom'a nobilitara dtto 22 Januariu 1685 (va se dica tocmu cu unu seculu inainte de rescól'a lui Horia) pentru de a se potea apará in contra „domniloru“.

Nos Franciscus Secundus Dei Gratia.

Electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniae Apostolicus, Hungariae, Bohaemiae, Dalmatiae, Croaciae, Sclavoniae, Galliciae, Lodomeriae Rex, Archi Dux Austriae, Dux Burgundiae, Magnus Dux Hetruariae, Magnus Princeps Transylvaniae, Comes Tirolis, Goritiae et Sicularum etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis et singulis: Quod exhibitae et praesentatae sint Nobis Nominibus et in personis Nobilium Simeonis et Petri nec non Alesandri in Oppido nostro Privilegiato Montano Abrudbánya Comitatus nostro Albensi inferiori ingremiata residentium et commorantium singulorum Sterka de Kerpényes certae quaedam Literae Nobilitares Serenissimi quondam Transylvanicae Principis, et Sicularum Comitiss Michaelis Apaffi in Pergameno patenter confectae et Emanatae, Sigilloque ejusdem Principis Transylvaniae authentico roboratae supplicatumque extitit Majestati nostrae pro parte praefatorum Nobilium utpote Simeonis et Petri nec non Alexandri singulorum Sterka de Kerpényes debita cum Instantia humilime quatenus Nos easdem transumi et transcribi facientes Jurium eorundem uberiorum futuram ad Cautelam necessarias extradari facere dignemur Quorum quidem Literarum tenor et Verbalis Continentia sequitur in hunc Modum: Nos Michael Apaffi Dei Gratia Princeps Transylvaniae Partium Regni Hungariae et Sicularum

alaturea cu elu totî contimpurani fruntasi cãti au repausatu dela 1860 si anume dela 1863 încóce, de candu li se scotu ochii romanilor cu inbogatiere. S'au dusu de atunci: Barnuti, Munteanu, Murasianu; s'au dusu ceilalti barbati ajunsi la ranguri inalte, Alduleanu; br. Bas. L. Popu, Buteanu consiliariu gub., Dim. Moga, Josifu Hodosiu si altii, alu caroru nume nu ne vine curendu in minte. Mergeti de vedeti pe familiile lor; fiii lor nu potu invetia la scóla fara ajutoriu, fara burse.

S'au dusu si bogati, dara mai tóta bogati'a lor a remasu natiunei si bisericeii. Acolo sunt sutele de mii testate de unu Siulutiu, acolo fundurile adunate de unu Siaguna, acolo avuti'a unui Gozsd, J. Juga, Andronie s. a. tóte donate natiunei in partea lor cea mai mare.

Se ni se numere acei romani ardeleni, carii s'au inavutitu cu sute de mii in cei 20 de ani din urma. Nu cumva voiti se aveti totu numai carturari cersitori?

Correspondentele „Timpului“ cauta „conducatori exilati, despoiatu de averile lor si inchisi“. Daca are asia pofta de exilu, de spoliatiuni, de temnitia, cum de nu ese elu insusi pe facia, ci stã ascunsu? cum de nu se pune in fruntea romanilor, cá unu Bu-A mema din Afric'a?

Acu ne vine in minte epistol'a unui omu tineru scrisa din Vien'a la tata-seu in Brasiovu pe la 1870. O avem in colectiunile nóstre. Simburele acelei scrisori este: Noue ne trebuescu martiri. Faceti pe G. B. se intieléga, cá meritele lui numai atunci voru fi recunoscute pe deplinu, daca va ajunge cá se móra in furcile unguresci.

Correspondentele „Timpului“ cere barbatescu exilu, jartfe, temnitia pentru altii, ii este in se fôrte frica, cá nu cumva gubernulu ungurescu se taie subventiunile ticalóse ce se votédia pentru cleruri. „Afara de acésta gubernulu magiaru ar oprí ajutóriele anuale de 25,000 fl., salariile si alte ajutórie cari se tragu dela statu; ar nimici constitutiunea bisericeii, care si altufeliu e unu spinu in ochii gubernului; ar inchide institutele romane de cultura.“

Asia dara archiereii se nu se espuna la nici-o dauna si la nici-unu periculu; membrii consistoriului si professorii dela seminariu si dela institute pedagogice se nu'si pérda salariile si ajutóriele; protopopiloru si preotiloru (recomendati de cátra subprefecti) se nu li se taie subventiunea; institutele se nu se inchida; se se afle in se dupa poft'a si logic'a corespondentelui, cu totulu alti ómeni, cari se scria in diarie straine, se faca cá magiarii si boemii, se merge in exiliu, se verse mii si sute de mii.

Totu restulu lungei polemii este unu galimathias de idei, aruncate clãia preste gramada, fara nici-o legatura logica, in cátu daca nu amu fi in miediulu verei si nu amu sci, cá redactorii diarielor mari isi canta de sanatate in afara, ar trebui se ne miramu, cum se potu stracura inca si secaturi de acestea intr'unu diariu cá „Timpulu“. Proceduri

de acestea ne storcu apoi fara voi'a nóstra cunoscut'a formula de rogatiune:

„Dómné D-dieule, apara-ne de amici, cá de vrasmasi ne vomu sci apara noi insine.“

Pare cá ar fi unu destinu reu, cá de câte-ori se încérca câte unu diariu din Romani'a se apere caus'a romaniloru din acésta monarchia, mai totu-deauna se face pe dosu, precum se pare, numai din cauza, cá nici-unii nu'si iau ostenéla de a studiá cu temeiu statulu cestiunei. Dara unde se si póte asia ceva, daca ómenii au placere se scria, éca asia, numai din audite, din spusele unui si altui omu desiuchiutu, ori egoistu periculosu.

Se pare in adeveru, cá cele patru diarie politice romanesce din Transilvani'a si Banatu, in cestiuni grave politice si nationali nu au nici-o valóre in ochii publicistiloru din Romani'a. Dara atunci ne permittemu a întreba pe oricare diariu gubernementale din Bucuresci: Camu cu ce sciri interesante ve intretine, de ex. dn. Balacénu din Vien'a si dn. Voinescu din B.-Pest'a? Se póte óre, cá esc. lor se nu cutedie a întreba nici macaru de sanatate pe romanii „ungureni“? De parte de noi, cá se ceremu vreodata dela ddloru a pune vreunu cuventu bunu pentru noi; suntemu fôrte siguri, cá intr'unu casu cá acela ne-ar strica si nu ne-ar folosi, s'aru face si ddloru de ura mare cu acei ministrii, caroru le castigara decoratiuni; asteptamu in se cu totu dreptulu, cá ministrii plenipotentii, ambasadorii, consulii se binevoiésca celu puçinu a rectifica sciri sinistre, care se stracura despre romanii din monarchia in press'a gubernementale a regatului Romaniei.

Complimente unguresci la adress'a romaniloru din Romani'a.

Coincidentia curiósá! Pre candu „Telegrafulu“ si „Timpulu“ lauda virtutele patriotice, prudenti'a si energi'a poporului magiaru, tinendu-le la nasulu romaniloru din Transilvani'a cá nesce modelle sublime demne de imitatu, totu atunci diariulu ministeriale „Kelet“ din Clusiu Nr. 166 din 24 Iuliu publica o epistola din Bucuresci, subscrisa de Enyedi, plina de infamii contra toturor romaniloru din Romani'a. Simburele corespondentiei este, cá toti romanii acelei tieri sunt hoti si insielatori, lipsiti de orice virtute patriotica, cá in se tierisióra mica precum este (országoska, kis Románia, csep országoska), are intru tóte numai norocu orbu. Intre conservativi si liberali nu este mai nici-o diferentia, cá-ci candu ajungu la putere, fura toti. Din câte datorii a facutu pâna acum capital'a Bucuresci, nu s'au alesu nimicu, tóte miliónele s'au defraudatu pre cátu timpu au domnitu conservatorii; totu asia va disparea si imprumutulu de 14 milióne facutu acuma, sub domni'a liberaliloru, sub pretextu de a canalisa Dâmbovit'a. Dupa Enyedi hoti'a ar fi o datina stravechia a romaniloru (ösi szokás szerint.)

Restulu complimentelorunguresci ilu lasamu pe sam'a diarielor din Romani'a, cá se'lu publice ele si apoi se'lu tina pe mesele de toaleta. Enyedi scie bine romanesce, totu elu se le traduca.

Espositiunea.

La câteva întrebări făcute și noue de a dreptulu din diverse parti ale publicului, răspundem pre cátu ne permite timpul următoriele.

1. Este prea adevăratu, cá unii presidenti ai subcomitetelor in totu timpul de cinci pâna in șapte luni trecute n'au facutu nimicu pe lume pentru espositiune, pre candu altii nu si-au pregetatu a îndemna, încuragiá, informa pe locuitori, esplicandu-le regulamentele si alte instructiuni. Ceea ce ne-a surprinsu in modu fôrte neplacutu, este de ex. si o interpelatiune din 27 Iuliu venita din vecinulu Blasiu, adresata in termini asprii acelui domnu professoru de preparandia, care luase asupra'si conducerea acestei afaceri, dara dupa cum dice dn. interpelante, doritorii a participa la espositiune nu sciú nici macaru unde se depuna, sau cum se înaintedie încóce obiectele destinate pentru espositiune. Se mai adaoge, cá cocónele din locu si de prin pregiuru nu au fostu convocate niciodata, spre a li se da informatiunile prevédute in regulamentu si instructiuni.

Ei, bine, dupa adunare se voru publica numele acelor domni, carii n'au voitu se faca nimicu pentru espositiune, de si au primitu asupra'si, precum se voru publica si ale acelor, cari au înaintatu frumosulu scopu. Se ne cunóscemu si din acésta parte.

2. De aci înainte se potu trimite obiectele neîncetatu, precum s'au si începutu. Dara pentru ce ómenii nu'si usiorédia acésta mica afacere? Din aceea si comuna si chiaru din doue si trei vecine, de ce nu asiédia mai alesu obiectele homogene, tóte la unu locu, in o singura lada, cuteia, coletu, pachetu? Pe la orasie sunt preste totu comercianti, carii se pricepu fôrte bine la espositiuni; apoi transportulu pe calea ferata costa fôrte puçinu. Tóte obiectele se se trimite la: Comitetulu espositiunei in Sibiu (Nagy-Szeben).

3. Cine a mai ametitu capetele ómeniloru spunendu-le, cá totu ce trimitu, trebe se fia facutu de acuma, nou de noutiu? Se fia facutu numai de man'a dtale, lucru bunu si frumosu, apoi fia si de 4—5 ani.

4. Tieseturi, cuseturi, inpletituri, chindisituri, de canepa, inu, bumbacu, metasa, lana, se se trimite macaru diece mii de bucati; atátu mai bine si mai frumosu. Porturi întregi, barbatesci si femeiesci, cá se se védia, pe unde cum se pórtu poporulu, si precum s'a mai disu, ori de unde se póte, si fotografii. Apoi produse, de campu, de gradina, póme, céra, miere, casiuri si alte produse dela oi. Lana de ori-ce calitate, cá de mustra, celu multu câte unu kilogramu. Raritati de ale naturei; produse din paduri.

Comes etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis: quod nos ad nonnullorum fidelium Dominorum Consiliariorum nostrorum, signanter Spectabilis ac Generosi Michaelis Teleki de Szék Consilii nostri intimi Exercituum Regni Generalis Comitatum Tordensis et Maramarusiensis Comitibus. Artium Huszt et Kővár Capitanei ac Decimarum Fiscalium arendatoris ubique Supremi Nobis sincere dilecti singularem nobis propterea factam intercessionem, tum vero gratiosum habentes respectum fidelitatis fideliumque servitiorum Strenui*) Volfgangus Sterka de Kerpényes que ipse nobis et Regno nostro Transylvaniae quantum potuit iuxta rerum exigentiam fideliter et alacriter exhibuit, deinceps etiam exhibiturum non dubitamus. Eundem igitur Volfgangum Sterka ac per eum Makariam Sterka Fratrem ejus Carnalem de Speciali Gratia et Principalis nostrae Potestatis Plenitudine a Statu et Conditione minus Nobili in qua nati sunt, et hactenus extiterunt clementer eximendos ac in Caetum verorum natorum indubitatorum insignitorumque Regni hujus Transylvaniae et Partium Hungariae eidem adnexarum Nobilium annuumerandos, aggregandos, adoptandos et adscribendos duximus, prout eximimus annuumeramus aggregamus adoptamus et adscribimus praesentium per vigorem. Decernentes expresse, ut a modo deinceps successivis semper temporibus iidem Volfgangus et Makaria Sterka Haeredesque et Posteritates eorum utriusque Sexus universi pro veris natis indubitatis insignitisque Nobilibus habeantur et reputentur. In signum autem hujus modi verae ac perfectae Nobilitatis eorum haec Arma seu Nobilitatis insignia, Scutum videlicet Militare Caelestini Coloris in Cujus Campo sive Area Ursus quidam integer dorsotenus Lancea transfossus posterioribus pedibus et ore aperto sursum stare conspicitur, supra Scutum autem Galea Militaris clausa est posita, quam contegit Diadema Regium Gemmis atque unionibus decenter exornatum, ex Cono vero Galeae Jenice sive Lemnisei va-

*) Qui in armis, rebusque gerendis magnam virtutem praestat.

riorum Colorum hincinde defluens utrasque oras sive Margines ipsius Scuti pulcherrime ambiunt et exornant, prout haec omnia in Capite Literarum nostrarum praesentium docta manu et Arte Pictoris clarius expressa et depicta esse cernuntur: Animo deliberato et ex certa Scientia liberalitateque nostra principali memoratis Volfgangus et Makaria Sterka Haeredibusque et Posteritatibus ipsorum utriusque Sexus universis gratiose dedimus, donavimus et contulimus annuentes et concedentes, ut ipsi praescripta arma, seu Nobilitatis insignia more aliorum verorum natorum indubitatorum insignitorumque Nobilium Armis utentium ubique in Praeliis Hastiludiis Torneamentis Duellis Monomachiis ac aliis quibusvis Exercitiis Militar et Nobilitaribus Sigillis Vexillis Cortinis Velis Aulaeis Annulis Clypeis Tentoriis Domibus Sepulchris generaliter vero quarumlibet Rerum et Expeditionum generibus sub merae, ac perfectae Nobilitatis Titulo quo eos ab universis et singulis cujuscunque Status Gradus honoris ordinis Officii Dignitatis et praeminentiae Homnibus insignitos dici teneri, nominari et reputari volumus ferre et gestare omnibusque iis honoribus Gratiis privilegiis indultis Libertatibus immunitatibus et Praerogativis, quibus caeteri veri nati indubitati insignitique Nobiles et Militares praefati Regni nostri Transylvaniae et partium Hungariae eidem adnexarum Homines quomodocunque de Jure et ab antiqua Consuetudine utuntur fruuntur et gaudent perpetuo uti frui et gaudere valeant atque possint. In cujus rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes Literas nostras pendentes et authenticas Sigilli nostri munimine roboratas memoratis Volfgangus et Makaria Sterka Haeredibusque et Posteritatibus eorum utriusque Sexus universis gratiose dandas duximus et concedendas. Datum in Castro nostro Ebesfalva Die Vigesima Secunda Mensis Januarii Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo Quinto. In quarum quidem Literarum principio seu Capite apparebant Insignia Nobilitatis ab ante fato Serenissimo quondam principe praescriptis Volfgangus et Makaria Sterka gratiose concessa Pictoris industria prouti supra declaratum est genuinis suis Coloribus illustrata, in inferiore vero

marginem a parte sinistra scriptum erat: Michael Apaffi m. p. A parte vero dextra paucis inferioribus Scriptum erat: Franciscus Lugosi Secretarius m. p. Erantque Sigillo ejusdem Principis Transylvaniae autentico in Capsula lignea super Cera rubra ductili impresso Zonaque Sericea varii Coloris eisdem Colligata et pendenti communitae, patenterque Confecta et emanatae Parte vero Convolutionis exteriori itidem a dextra sequens legebatur Scriptura: Praesentes Literae tenore infrascripto in Generali Dominorum trium Nationum Regni hujus Transylvaniae et Partium Hungariae eidem adnexarum Statuum et ordinum Comitibus per Celissimum Principem Dominum nostrum clementissimum ad Diem Vigessimu Mensis Aprilis Anni praesentis Millesimi Sexcentesimi Octuagesimi Sexti in Civitatem Cibiniensem inodictis et celebratis coram Statibus universis Lectae sunt et publicatae nemine contradicente. Extradatae autem Die Sexta Mensis et Anni praefatorum per magistrum Joannem Sarosi Prothonotarium m. p.

Unde nos humilima Supplicatione annotatorum Exponentium coram Majestate nostra propterea facta et instituta benigne exaudita et clementer admissa praesentibus Literis Nobilem Familiam Sterka de Kerpényes concernentes non abrasas, non cancellatas neque in aliqua sui parte suspectas aut variatas sed omni prorsus vicio et suspitione carentes, de verbo ad verbum sine diminutione augmento variationeque prorsus aliquali transumi et transcribi, praesentibusque Literis nostris patentibus inseri et inscribi facientes, Copiam seu Paria earundem in Transumpto Literarum nostrarum, sub Sigillo nostro Judiciali et autentico saepe memoratis Exponentibus Nobilibus Simeoni et Petro, nec non Alexandro*) singulis Sterka de Kerpényes Jurium suorum uberiorem futuram ad Cautelam necessariam extradandas duximus et concedendas, communi Justitia et aequitate svadente. Datum in libera Regiaque Civitate nostra Claudiopoli

*) La anul 1793 au fostu trei Sterca de Kerpényes, Simeonu si Petru; apoi Alesandru, mosiulu meu, din a carui ramura suntemu noi. Nota Aut.

5. Premie în bani se voru da nu numai pentru vite de cele mai frumoase, ci și pentru unele manufacturi solide. Pentru lucruri de arte care se voru afla mai escelente, se voru inparti medalii de argintu, de bronzu și diplome.

6. Espositiunea se va deschide în dio'a de Sta Maria pe la 12 ore cu solemnitate cuvenita. Tinerimea se prepara pentru unu concertu și în alta sêra pentru representatiune teatrală, ăra a trei'a di luni se va da unu balu, nu de celea luxuôse care spariie, dara elegantu. Marele salonu alu espositiunei va sta deschisu diece zile pentru tóta lumea. Voru fi și doue mese comune.

Sibiulu în sinesi este unu locu istoricu, interesantu, are și înpregiurimi din cele mai frumoase în monarchia.

— Din partile Campiei transilvane amu aratu, că turdenii trimitu și vite. Totu din acea regiune dela Têc'a avemu scire pozitivă, că pe langa manufacturi din industri'a de casa și de cea orasienêscă, voru aduce și unu taurenciul de 14 luni. Este adeca sciutu, că în tóta Transilvani'a cele mai frumoase vite cornute sunt pe Campia, din care cauza terguri precum sunt cele dela Turd'a, Clusiu, dara mai virtosu celu de vêra dela comuna St. Petru, sunt cercetate regulatu de câtra speculanti și macelari bogati dela B.-Pest'a și Vien'a. La tergulu de deunadi în St. Petru s'au vendutu mai multe parechi de boi mari și frumoși cu câte 400 până la 500 fl. Vaci s'au veditu de câte 100—120 fl. un'a; s'au vendutu și juncani numai de câte unu anu parechi'a cu 120 fl. Cultur'a vitelor este o buna cale de mantuintia pentru noi și poporul nostru. Înainte de tôte se ne cunoșcemu soiurile nôstre dedate cu clim'a tieiei, cu ap'a și cu erburile din acêsta tiera; se cautamu totu prasila alêsa și se ne crutiamu vitele, căci ele ne sunt cele mai credințioase amice ale nôstre, boi, vaci, cai, oi etc.

— La espositiunea romana s'au mai anuntiatu: dela Reuniunea sodaliloru romani din Sibiiu cisme, papuci, piei, pieptare, 1 fracu, o jiletca și pantaloni, reverendi, o canapea, masine de inpletitu, de sapatu și de semenatu, 4 ciure, 1 plugu, o cimbolina și 4 vitiei; dela Resiti'a montana scatule de conservatu ochielarii, cleiu și 1 covoru; dela Vladeni 1 modelu de gradina tierenêscă, unu modelu de casa tierenêscă, pansaturi, lepedeue, o dantela și linguri de lemmu; dela Comitulu Reuniunei femeiloru romane din Brasiovu lucrurile eleveleu dela scôlele subventionate de acêsta reuniune; dela Clusiu unu tablou fotograficu și 2 deseme cu cerus'a; dela Dev'a unu tablou; dela Branu unu costumu femeiescu, camesi barbatescu, pansaturi și 1 straiu; dela Fagarasiu o perina de canapea, o couverta de patu și pansaturi; dela Brescu brânza, casiu, lapte și tiôle; dela Sibiiu 1 vaca și vitiea.

(Dela Blasiu vedi în Foisiora.)

Se pare că comitetulu espositiunei va trebui se compuna unu cathologu inadinsu pentru obiectele câte voru veni. Acesta este numai unu mica inceputu. Mai

Die Octava Mensis Marty Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Tertio.

(L. S.) Lecte cum suo originali collate correcte et extradate per Josephum Bistrai de eadem Secretarium Gubernialem.

Praesentem Copiam veris suis originalibus, ex quibus genuine descripta est, in omnibus suis Punctis et Clausulis conformem esse Fide nostra mediante testatur. Claudiopoli Die 27-ma Mensis July A. 1793.

Sigismundus Nagy m. p.

Stephanus Székely m. p.

Inclutae Cancellariae Regiae Provis Trannicae Majoris Scribae ac Jur Notarii ad praesentem Vidimationem Specialiter exmissi.

(Va urmă.)

Stimate Domnule Redactoru!

Permite-mi a-Ti anuntia, că si scôl'a de eleve dela Blasiu, inca va tramite obiecte, pentru espositiunea, ce se arangia la Sibiiu pre 27 Augustu a. c., si inca în dilele prosime. În specie:

1. Unu tapetu (covoru) mare, cusutu cu harasu, de 1'50 m. lungu și 1'20 m. latu.
 2. Una perina de divanu cusuta cu metasa și harasu. Figur'a de pre ea reprezenta unu paunu.
 3. Una acatiatoria pentru chiei. Reprezenta unu ângeru.
 4. Doue fecie de mēsa.
 5. Una coperta de patu, inpletita.
 6. Doue etagere.
 7. Una tatia pentru bilete.
 8. Una fația pentru o mēsa de toaleta.
 9. Mai multe bucati menunte, lucrate totu de eleve, necesarie mameleu pentru prunci mici.
- Primesce deosebit'a mea consideratiune. Blasiu, în 26 Iuliu 1881.

Stimatori'a

Rosali'a Munteanu n. Bugneriu invetiatorêsa.

sunt 4 septemani până la deschidere. Din esperienti'a facuta la tôte espositiunile, se scie, că sute și mii de espositori amăna trimiterea pe dilele din urma. Acêsta inse va cauza mari greutati comitetului. Bine ar fi, că macaru dela 10 Augustu st. n. se trimita toti și tôte ce au destinatu pentru espositiune, numai vitele se remana pe 2 și 3 Septembrie.

Nr. 138 E. R.

Espositiunea romana din Sibiiu.

Avisu.

La espres'a dorintia a mai multoru esponenti, se prolungesce terminulu insinuarei obiectelor pentru espositiune până la 3/15 Augustu a. c.

Totu-odata se aduce la cunoscinti'a publica, că pentru espunerea vitelor este destinata diu'a de Vineri 21 Augustu 2 Septembrie n. ăra pentru a pômelor Sambata 22 Augustu (3 Septembrie st. n.

În fine fiindu avisati, numai la poterile nôstre, ne luamu voia a mai repeti rugarea, că cei ce potu și voru, se binevoiescă a contribui, respective a colectă pentru fondulu de premiare, că se fimu în positiune a distribui câtu de multe premii.

Sibiiu, 17/29 Iuliu 1881.

P. Cosma m. p.,
pres.

Eugenu Brote m. p.,
secr.

Din Ungari'a.

— (Victimele usurariei). Amaratiunea contra usurariloru totu mai cresce, acum inse ômenii afla vina si gubernului, că-ci nu ia mesuri legislative, de care s'au luat în Austri'a și Germani'a de 2 ani încôce, unde sîedu în temnitia multi usurari, căroru li se dă în capu cu legea cea nôua.

Din estrasele câte se facu de câtiva ani încôce dupa „Monitoriulu oficialu (Közlöny) aflamu între altele, că se publica 16 până la 18 mii de licitatiuni oficiali la toba pe immobile, adeca mosii, case, palaturi, fabrici, pe fiacare anu, în Ungari'a și în Transilvani'a, în valôre de 14 până la 16 milioane florini. Licitatiuni de averi mobili (miscătorie) se intempla totu cu diecile de mii. Multime nenumarata dintru acelea se vende cu pretiuri de nimicu, si exemplele sunt fôrte dese, unde obiecte de valôre se vendu cu a sut'a parte din pretiu. Dara cum se face acêsta? Se face în mai multe moduri. Celu mai usitatu este, că se formedia companii, mai alesu de jidovi, cari conspira între sine, că se licitedie numai pro form'a, spre a scôte ochii, precum se dice, urcandu cu câte 5—6 cr. si asia cumparandu lucru de 100 fl. cu 3—4 fl. Acelea consortiuri se numescu societati de hiene, care scurma cadavrele din momentu, sau vampiri ce sugu sangele omului. Acei banditi sunt organizati asia, în câtu nu sufere alti concurenti pe la licitatiuni, din care cauza se si intempla certe, batai, scandale. „Pesti Naplo“ dice, că mai virtosu nobilii magiari cadu victime acelu talchari.

— (Processulu de pressa) intentatu de câtra procuroru lui Dionisiu Ardényi redactorulu dela „Posonvidéki Lapok“ terminatu în 25 Iuliu cu aquitarea inculpatului, este de aceea fôrte memorabile, că cu ocaziunea venirei principelui de corôna archiducelui Rudolfulu cu consôrt'a sa la Ungari'a, capela militaria intonase imnulu imperatescu austriacu. Numitulu redactoru, unu june fôrte fanaticu de 28 de ani, scrisu, că elu uresce din sufletu acelu himnu, că si titlulu de imperatu, si pretinde că nu cumva se se mai cante. Cei 12 jurati au fostu slovaci si nemti, procurorulu magiaru, aparatoriulu Modron slavacu. Ardényi fu aquitatu cu 8 voturi contra 4. Acêsta este proba nôua, cum ur'a între austriaci si unguri strabate afundu în poporu.

— Certele pentru infiintiare de episopi'a magiara cu ritu orientale se pornira din nou cu inversiunare între câteva diarie unguresci, în frunte cu „Religio“ si cu „P. Naplo“.

Inca unu resultatu alu activitatiei electorale. *)

S'a fostu decisu în urm'a conferentiei dela Sibiiu, că si în districtulu Cetatiei-de-petra (Kövár vidék) cu 90 de comune rurali, incorporate acum la Ungari'a, se se desvôlte activitate electorala câtu se pôte mai mare, cu atâtu mai virtosu, că locuitorii sunt mai toti romani, ce e dreptu inse, fôrte multi nobili între densii. Aici inse pe lângă tôte

*) A se vedé în Nr. 55 et 56 cele publicate din Zarandu.

celelalte dificultati se mai adaose un'a cu totulu neasteptata. În totu districtulu acela se afla unu singuru barbatu cu calificatiuni cerute dela ori-ce representante în legislatiune, care se fia romanu, se si voiescă a'si pune candidatur'a pe basea programei dela Sibiiu. Acela fu on. dnu advocatu si proprietariu Andreiu Medanu, care mai fusese membru alu dietei unguresci între anii 1866 et 1869, a participatu că membru la conferenti'a nôstra privata de 26 insi convocata la Sibiiu pe 20—22 Octobru 1880, a fostu si unulu dintre membrii cei mai activi ai conferentiei publice generale, în care inse refrenulu dsale eră: resistenti'a passiva, dicundu ôresi-cum cu spiritu profeticu, că ori-ce voru face romanii si ori-câtu voru sacrifică, cu deputati nationali în opozitiune nu voru reusi, din cauza că insusi cuventulu „nationale“ aplicatu la poporul romanescu, aduce în furia pe tôte partidele politice magiare. Cu tóta acêsta credintia a sa, dlu Medanu dete unu esemplu rar de abnegatiune si devotamentu. Dupa-ce adoptă program'a nationale fara nici-o reserva, isi puse candidatur'a indatu pentru unu colegiu, ăra candu vediu că pentru alu doilea nu se decide nici-unu altu romanu, o puse pe a sa în ambele, la Siomcut'a-mare si la Lapusiu. Eră de prevediutu, că fația cu poterea brutale nu va reusi, a primitu inse lupt'a cu totulu neegala, cu speranti'a victoriei morale, care s'a si castigatu.

Corespondentele nostru din Siomcut'a 2 Iuliu descrie pe 3 côle dese totu decursulu ambelor alegeri, pe care le numesce capu-de opera alu calcariloru de legi; într'aceea noi credemu, că dsa se va fi convinsu din câte sciri electorali a cititu până acuma, că în alte parti au fostu nu numai capete-de opera în calcarea manifesta a legiloru, ci si capete sparte sau lovite de glontiu, ăra pe airea capete lovite de gutta, din caus'a betiei mai multu decâtu porcesci. Cele mai multe alegeri sémene fôrte tare unele cu altele; aceleasi instructiuni secrete preste totu, numai modulu executarei a differitu dupa ômeni si înpregiurari.

Contra-candidatii gubernamentali în cele doue cercuri elect. au fostu Carolu Boer si comitele Geza Teleki. De si portarea cătoruva romani carturari a fostu miserabila; de si Medanu luptă singuru dintru odata, în doue colegie, totusi pe adversari ii costă încordari extraordinarie si sune de bani preste 6000 fl. pe fiacare. Acêsta se cunoșce limpede chiaru din telegramele lor dela 25 Juniu publicate în „Pesti Naplo“, „Hon“ si în fôl'a „Doboka-Szolnok“. În acelea se dice între altele, că vediundu magiarii tricolôrea romanêscă (mai exactu cea transilvana roșia-galbina-veneta), curutii au datu man'a la momentu cu lobontii, Kossuthianii cu Tiszaistii, numai că se pôta trantî pe candidatulu romanescu. Acêsta impacare caracteristica se intemplă la Lapusiu ungurescu, si noi trebue se ni-o însemnamu prea bine pentru viitoriu.

Ceea ce va trebni se interessedie mai multu pe lectori este, că se afle anume si din acelea 2 colegii electorale, cu majoritati immense romanesci, care carturari romani au lucratu în contra candidatulu nationale si a programei sale. Corespondentele din Siomcut'a ii numesce pe toti. Pe lângă dnii Paulu Dragosiu, Simionu Stanu si Alexandru Catoca, toti trei functionari inferiori, supusi la ordinile mai-mariloru, trecemu înainte, ori-care se fia parerile lor individuali, ori simtu ori nu mai simtu romanescu, ori pricepu ceva din politica, ori nu pricepu nimicu, se'i luamu de ceea ce sunt: functionari, cari nu potu sîedé pe doue scaune. Se ne facemu că nu vedemu nici pe notarii si primarii comunelor, si că nu audimu nici pe cei mai sbietori dintre ei. Corespondentele ne conduce între ômeni liberi, cari se credu scutiti de presiunea mecanismulu administrativu, dara'lu iubescu pe acesta si lucra în favôrea lui. Înre acestia corespondentele numera pe protopopulu gr. cath. Atanasie Cototiu, pe preotulu din Coltu Gabr. Frink, care participase la conferentiile romanesci si isi dedese parol'a de onôre cătra on. d. Georgie Popu dela Basesci. Urmédia dnii advocati Basiliu Indre, rogatu de repetite-ori, că se'sipuna si elu candidatur'a în Siomcut'a sau în Bai'a-mare, ci nu a voitu; apoi Alexandru Popu de Capolnocu-Monosturu, (Tocma de curendu fu denumitu jude reg. la Lapusiu; de aci se esplica restulu).

Între tôte cunoscutele midiolôce de a silî la votu pentru candidatulu gubernului au fostu si arestarile pe câtu timpu a duratu votarea. Asia în cerculu Lapusiuului au fostu arestatu Pantilimonu Iliesiu din Leschi'a numai că-ci s'a declarat pentru Medanu, ăra pe Joannu Budu din Boereni si pe Joannu Bosgu din Larga i-au inchisu, pentru-că au strigatu se traiêscă Medanu.

La Siomcut'a arestă pretorul Dragosiu pe Joana Sillingu totu numai pentru unu „se trăsca Medanu“.

Pe multi votanti de ai lui Medanu i-au inpinsu dela usia, nu i-au lasatu se intre in localu. Pretorul dela Lapusiu au alergatu mereu printre alegatori, ceea ce e strinsu opritu prin lege. Pentru că se ametiésca pe ómeni si se nu se audia vócea votantiloru, au pusu trei musice țiganesce, că se cante neincetatu. Beteile in Lapusiu se faceau la trei locuri. In Siomcut'a presedintele nu a voitu se considere nici reclamatiunile cele mai drepte si legali. Pretorul incepuse se ridice batiulu asupra ómeniloru, erá inse pe aci se o patia.

Pretorul din Lapusiu a voitu se arestedie chiaru pe candidatulu Medanu, dara apoi s'a indestulatu a'i pune in cóste unu gendarmu, care se nu'lu lase a vorbi cu alegatorii.

In Siomcut'a militi'a fu postata cam totu cá la Bai'a de Crisiu, pentru alegatori erau totu câte dóue usi, un'a inainte, alt'a pe din dosu.

In cátu pentru impartire de bani, mancari, beuturi, sugari, tabacu, din acestea nu s'a facutu nici-unu secretu. La Lapusiu unu docente fu inbiatu cu 100 fl. Unu jidovu strigá mereu in piatia: votati pe grofulu, cá éca bani de drumu si de mancare.

Inteligenti'a miréna si bisericana nu s'a interessatu in ambele cercuri mai nimicu de alegeri, cá acelea se ésa in spiritu romanescu, si cei mai multi nu s'au interessatu in nici-unu intielesu.

Dara atâtea detaliuri prea sunt obositoare pentru lectori. Corespond. inchiaie informatiunea sa asia:

Alegédu-se pe lángha asia mare pressiune si coruptiune candidatulu guvernamentale de ablegatu, domnii advocati Josifu Popu senior, si Vasilie Indre i-au gratulatu. Alesulu ablegatu multiamindu-le a facutu promisiuni, cá va staru cá pretoriulu, adeca acelu edificiu maretiu din Siomcut'a terminatu in anulu 1869 si destinatu de localu, sau cum se dice in alte tieri, ospitiu alu municipalitatiei districtului sau cas'a comitatului, se se prefaca in resiedintia pentru episcopulu din Gherl'a (unde lipsesce ori-ce comoditate). Mai promisse cá va lucrá, cá Judecatori'a regésca se remana si mai incolo in Siomcut'a; apoi cá Somesiulu ce spala pamentele multoru ómeni, se se reguleze, si locuitorii cercului acestuia, cari in presentu se trimitu se faca drumuri fórté departe, pe la Carei, se póta lucrá mai aprópe etc.

Unu alegatoriu romanu.

Sciri diverse.

(Convocare.) In sensulu §-lui 10 din regulamentu si cu provocare la dispositiunile luate de cátra adunarea generala tinuta in Deva la 4/16 Decembre 1880, membrii „despartimentului VI“, alu Asociatiunei transilvane, sunt prin acésta invitati a se intruni in adunare generala, ce va avea locu in opidulu Dev'a la 6/18 Augustu 1881 d. a. la 3 óre, in localitatile Societatii rom. de lectura

Din siedinti'a subcomitetului despartimentului VI tinuta la 8/20 Iuliu 1881.

F. H. Longinu,
actuarius.

Joanu Papiu,
directoru.

— (Multu Stimat Dle Redactoru! Pentru ridicarea unui monumentu in memori'a poetului Andreiu Muresianu trimitu 8 fl. 40 cr. v. a. care sau culesu dela urmatorii domni: Josifu Capucianu 1 fl., Joanu Ancu, preotu 50 cr., Nicolau Popu, proprietariu 1 fl., Josifu Tamasiu, preotu 1 fl., Danilu Tamasiu, protop. 1 fl., Vasilie Zehanu, advocatu 1 fl., Petru Ocosiu, protocolistu 1 fl., Jacobu Macaveiu, preotu 50 cr., Bucuru Sioganu, propr. 40 cr., dela subscrisulu 1 fl. Cu totulu 8 fl. 40 cr.

Pentru legitimarea subscrisului me rogu a publica acésta colecta in „Observatoriulu“.

Folosindume de ocaziune am onóre a ve ssigura despre deosebit'a stima ce ve cultivu.

Vasiliu M. Moldovanu,
pres. forului pupilaru.

Bibliografia.

O aparutu in dilele aceste: Instruction des h. k. u. Finanzministeriums vom 1. Juni 1881 zum XXXIV. Gesetz-Artikel ex 1881 für die Gemeindevorstände und die Bürgermeister der Städte mit regeltem Magistrate betreffend die Gebahrung der unmittelbar zu entrichtenden Stempel- und Rechtsgebühren, übersetzt und mit sachgemässen Erläuterungen versehen von einem Verwaltungsbeamten. Sibiu 1881. Tipografi'a W. Kraft. Pretiulu cu tramiterea francate 32 cr.

Multiamita publica.

Subscris'a directiune a scólei centrale grani-tieresci din Ohab'a — cu ocaziunea Maialului arangiatu la 19 Iuniu a. c. cu scopu, cá venitulu lui curatu se fia destinatu pentru procurarea de cárti, eventualu si vesminte pentru elevii mai talentati, dara miseri, cari cerca numit'a scóla — a incassatu 102 fl. 25 cr. v. a. dela urmatorii P. T. dni din Fagarasiu, Siarcái'a, Ohab'a, Cucuiat'a, Arpasu, Branu, Veneti'a, Pereu, Vadu, Buciumu, Sinc'a vechia, Gridu, Margineni, Copacelu, Mandr'a, Voil'a, Ileni, Herseni. etc.:

N. N., N. N. si N. N. câte 5 fl.; Iuliu Szentivanyi comite supremu 3 fl.; Daniele de Gremoiu v.-comite, Gregoriu Maier jude reg. si Joana Carlanu sergentu câte 2 fl.; Bucuru Boeriu locotenente prim. pens., Franciscu Klor comisariu supr. de finantie pens. si Georgiu Macaveiu cancelistu reg. câte 1 fl. 50 cr.; Joana Romanu adv. si Franciscu Schnell comerciante câte 1 fl. 10 cr.; Dr. Stefanu Popu fisicu alu comitatului, Benedek Gyula advoc., Alesandru Kossy ingineriu, Nicolau Chiornitia si Georgiu Boeriu proprietari, Matheiu Siandru cu capitanu pens., Laurianu Negrea asesoru la sedri'a orfanale, Alesandru Negrea sublocotenenté, Hermann Kraus comerciante, Bernard Deutsch comerciante, Stefanu Boeriu comisariu reg. de executiune, An'a Wolfshaut magistra de posta, Alesandru Belle pretore, Semsey Emil ingineriu, Georgiu Popu Grideanulu pretore, Vasilie Danu v. not. judecat., Kloss Adolf v. pretore, Joana Selagiulu cancelistu pretoriale, Georgiu Popu ampl. judecat., Gavrilu Juhasz, Engelleiter paleriu, Cseke Laszlo ingineriu, Leopold Mendl comerciante, Joane Turcea pretore, Georgiu Comanicu not. cerc., Jacobu Oan'a invetiatoriu, Steinburg, Georgiu Boeriu locoten. prim. pens., Otto Binder subcomisariu de catastru, Danila de Gremoiu amplotiatu la perceptor. reg., Jacobu Margineanu not. cerc., Nicolau Raicu parochu gr. cat., Filimonu Cab'a par. gr. cat., Nicolau Ratiu not. cerc., Josifu Stoic'a, Joana Popu invetiatoriu secundariu, Nicolau Moldovanu primariu, Joana Comaromi primariu, Nicolau Vacariu colectore, Aureliu Timariu invetiatoriu adjunctu, Joana Cepesiu conceptistu de advocatura, Jacobu Urdea par. gr. or., Nicolau Popu propriet. si subscrisulu câte 1 fl.; Joana Popu invetiati- dirig., Samuel Rosner comerciante, Eustachiu Crisanu invetiati. secund., Jacobu Morariu v. not. cerc., Anastasiu Moldovanu invet. adjunctu, Arseniu Bunea sen. par. gr. cat., Joana Crisanu par. gr. cat., Petru Langa par. gr. cat., Jerofteiu Crisanu capelanu gr. cat., Sam. Crisanu colectore, Teodoru Vacarescu comerciante, Teodoru Popu subarendatore, Ernestine Licht, Nicolau Ghircoiasu invetiati., Joana Dobrinu parochu gr. cat., Georgiu Paserariu invetiatoriu secund., Nicolau Tr. Popu invetiati. dirig., Georgiu Dobrinu invetiatoriu dirig., Lazaru Comsi'a invetiati., Georgiu Boeriu Fogorosi invetiati., Georgiu Modorcea v. not. cerc., Nicolau Marcu primariu, Macha Gusztav comerc., Daniel Connerth otelieriu, Thierfeld David librariu, Gusztav Wagner forestieriu, Georg Gross mesariu, Carolu Ziegler ospetariu, Friedrich Kúrmes diurnistu la judecat., Candidu Rose'a vamesiu pens., Dumitru Chisoreanu capelanu gr. cat., Josifu Rose'a sergentu, Wachspress otelieriu, Trombitas locoten. prim., Aldulea Metianu notariu la sedri'a orfanale, Hanner otelieriu, Knöpfler Moritz arendat., Georgiu Oancea primariu, Nicolau Sierbanu par. gr. cat. si Julius Lauritsch comerc. câte 50 cr.; Joana Popu invetiati. secund., Joana Chioreanu propriet., Davidu Suci invetiati., Gavrilu Cornea parochu gr. cat., Jacobu Sasu propriet., Pocolu cancelistu adv. si Robert Herzum petrariu câte 40 cr.; Sofi'a Romanu, Krempelss Karl otelieriu, Johann Wagner cojocariu, Georgiu Gollianu comerciante si André Wilhelm otelieriu câte 10 cr.; Georgiu Barbatu invetiati. 25 cr.; Nicolau Pufu negotiatoriu, Georgiu Munteanu macelariu, Ivanu I. Popu propriet., Stef. Bulea propriet., Joana Danetiu primariu, Leonte Comaroni invetiati., Tamasiu Popu diurnistu, Petru Bonferdt sodalu de bolta, Johann Krall v. notariu, Kraus Kermann arendatore, Zenovie Nicodinescu si Josifu Hertiozea par. gr. or. câte 20 cr.; N. N. 15 cr.; Jones invetiati. israelitu, Simonffy Antal padurariu si N. N. câte 10 cr.

Spesele Maialului au fostu 56 fl. 81 cr. v. a., cari subtragédu-se din 102 fl. 25 cr., resulta unu venitu curatu de 45 fl. 44 cr. v. a.

Primésca toti acesti P. T. dni cea mai cordiala multiamita, pentru-cá au binevoitu a spriginí acésta petrecere arangiatu cu scopu filantropicu.

Ohab'a, in 17 Iuliu 1881.

Directiunea scólei:
Arseniu P. Bunea.

Preturile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

29 Iuliu st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa cvalitati	1 hectolitru fl.	6 90 — 7.90
Grâu, amestecat	1 „	5.70 — 6.50
Secara	1 „	4.40 —
Papusiola	1 „	4. — 4.40
Ordiu	1 „	—
Ovesu	1 „	2.30 — 2.70
Cartofi	1 „	1.60 — 2. —
Mazare	1 „	8.50 — 10 —
Linte	1 „	10 — 12. —
Fasole	1 „	4.50 — 5. —
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	35. — 36. —
Untura (unsóre topita)	50 „	35 — 36
Carne de vita	1 „	46 — 48
Oua 10 de	„	— 15

Cursula barsei din Vien'a si Pest'a

in 26 Iuliu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Renta de auru unguresca	117.60	117.35
I emissiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	93.30	90.65
II emissiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	110.75	110.50
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumului de feru orient. ung.	97.40	97.50
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	133.75	134.50
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentului	100.40	99.50
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	99.25	98. —
Obligatiuni urbariale temesiane	99 —	98. —
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	98. —	97.25
Obligatiuni urbariale transilvane	93.50	98.50
Obligatiuni urbariale croato slavone	99.50	—
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecimiei de vinu	97.50	97.50
Datorie de statu austriaca in chartie	77.35	77.15
Datoria de statu in argintu	78.25	78. —
Renta de auru austriaca	93.80	93.75
Sorti de statu dela 1860	133.20	132.50
Actiuni de banca austro-ung.	835. —	835. —
Actiuni de banca de creditu ung.	352.75	353.25
Actiuni de creditu aust.	356.50	356.60
Sorti unguresci cu premii	125.25	125. —
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—	99. —
Galbini imper.	5.53	5.53
Napoleonodorulu	9.31	9.31
100 marce nemtiesci	57.30	57.30

Cursuri de Bieuresci in Lei noi (franci).

22 Iuliu st. n. 1881.

Obligatiuni rurale din 1880 convertite cu 6%	1. 100 — b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„ 112. —
Obligatiuni dominiulu convertite cu 5%	„ 92 —
— Creditu fonciariu rurale cu 7%	„ 103. —
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„ 103. —
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„ 110. —
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„ 64.60
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„ 102.30
Prioritati cu 8%	„ —
Actiunile bancei nat. rom. de 500 franci	„ 955. —
Actiunile bancei Romani'a din 1869 de 200 franci	„ 530. —
Daci'a-Romani'a unite de câte 250, cursulu	„ 530. —
Renta romana din 1875	„ 92. 1/2

Vendiare de casa.

Casa incapatória, Poschengasse Nr. 1 in Sibiu, este de vendiare din mana libera sub conditiuni avantagiose.

A se intielege acolo cu proprietariti'a. (29) 1

Nr. 2701 — 1881 pret.

(30) 1 — 3

Concursu.

Spre ocuparea postului de notariu cercuale de-venitu vacantu in notariatulu Cártfisiórei, la care concurgu comunele Oprea-Cártfisióra. Streza-Cártfisióra, Arpasulu superióre si Scoreiu, dotatu cu plata anuala de 400 fl. v. a. se escrie prin acésta concursu, si se provóca toti aceia cari dorescu a dobandi acestu postu, cá se-si inaintiedie suplicele cuvenitu instruate si provideute cu documentulu de calificatiune pretinsu in §. 74 din articulu de lege XVIII ex 1871 la subscrisulu, nesmin-titu pánla la 20 Augustu a. c. sér'a la 6 óre, de órece suplicele mai tardiu sosite nu se voru luá in considerare.

Arpasulu inferióre in 23 Iuliu 1881.

Alesandru Belle,
pret. subst.

Ad Nr. 465 — 1881.

(31) 1 — 2

Concursu.

La scól'a grani-tierésca din Sin'a sunt de ocupatu doue posturi de invetiatori si adeca:

1. Unu invetiatoriu dirigente cu salariu anuale de 300 fl. v. a.

2. Unu invetiatoriu adjunctu in clasea I-a, eventuale una invetiatorésca cu salariu anuale de 180 fl. v. a. din fondulu scolastecu, apoi pentru fiacare, cortelu si lemne de focu.

Competentii de religiunea orthodoxa orientale au de a-si substerne petitiunile loru provideute cu documentele prescise de lege pánla la 20 Augustu a. c. st. n. la

Comitetulu administrativu de fondulu scolasticu alu fostiloru grani-tieri din regimen-tulu I romanu in Sibiu.

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Kraft.